

Column ECP Jaarcongres 14 november 2019

Publieke waarden en AI: hoe ziet Nederland er in 2040 uit?

Artificial Intelligence is een verrijking van ons leven. De mogelijkheden lijken eindeloos en het kan de samenleving dienen. Desalniettemin hebben we ook wetgeving nodig. In welke mate en op grond waarvan baseren we deze wetgeving? We willen namelijk niet in de autoriteitskramp schieten en innovatie in de weg staan. Eén van de belangrijkste vragen in het huidige debat is: hoe kunnen we de potentie van AI realiseren zonder afbreuk te doen aan onze publieke waarden. Tsjja, een grote vraag. Want welke publieke waarden pak je dan? Ik wil daar wel een voorzetje geven.

Want dit zijn precies de zaken waar ik en andere deelnemers van de Nationale DenkTank over hebben nagedacht. De Nationale DenkTank is een onafhankelijke stichting die elk jaar 20 jonge academici laat nadenken over een maatschappelijk thema. Dit jaar buigen we ons over de digitale samenleving en hoe we die gezond, weerbaar, inclusief én eerlijk kunnen maken. Na twee maanden intensief onderzoek, werken we op dit moment aan tien concrete oplossingen. En we kijken ook vooruit. We schrijven namelijk een visie over hoe de Nederlandse digitale samenleving eruit zou moeten zien in 2040. Dit zal het Nederland zijn waar mijn generatie aan de knoppen draait. En dan is het niet verkeerd om daar nu al, als twintigers, over na te denken.

Volgens ons moet de digitale samenleving op drie publieke waarden rusten.

- Saamhorigheid. Hoe kunnen we digitalisering zo inzetten dat we geen geatomiseerde individuele online surfers worden, maar dat het onze *civil society* versterkt?
- Menselijk contact. Eén van de ingrijpende effecten van digitalisering vinden we binnen het domein van communicatie. Digitalisering vervaagd de dimensies van tijd en afstand: Juist binnen de digitale maatschappij moet het mens tot mens contact centraal staan.
- Eerlijke machtsverhoudingen. Momenteel zijn er scheve machtsverhoudingen tussen digitale multinationals enerzijds en burgers anderzijds. Dit gebeurt in ontwikkelingen van AI waar Google meer kennis heeft ten opzichte van bijvoorbeeld universiteiten. Veel data en bijbehorende kennis verdwijnt hierdoor achter gesloten bedrijfsdeuren. Laten we dit krachtenveld meer gelijk trekken.

Er kunnen natuurlijk nog veel meer publieke waarden opgenoemd worden rondom AI-wetgeving, maar wij pleiten ervoor dat deze drie de kern vormen voor toekomstige wetgeving. Want op dit moment kan en mag er heel veel, maar moeten we dat willen? Ik zie uit naar het politiek debat.

Over Elsbeth van den Hazel

Elsbeth van den Hazel is één van de deelnemers van de Nationale DenkTank 2019. Daarnaast volgt ze de master Religie en Samenleving aan de Universiteit Utrecht. Bij dezelfde universiteit heeft ze al de master Geschiedenis van Politiek en Maatschappij afgerond.